

Η ΜΝΗΣΤΗ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

ΕΝ ΤΩ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ ΤΟΥ ΔΟΥΝΑΒΕΩΣ

— Ἐὰν εἶναι δυνατόν, πέμψατέ μοι, παρακαλῶ, σελίδας τινὰς ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τοῦ ταξειδίου σας διὰ τὸ Ἡμερολόγιόν μου, μοὶ εἶπατε, φίλε κ. Σκόκε, ὅτε διὰ Βιέννην ἀνεχώρουν.

— Ἴσως, ἀπήντησα, διότι ὀλίγην εἶχον πεποιθήσιν, ὅτι, διαρκοῦντος τοῦ ταξειδίου μου, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὕρω τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως γράψω ἐντυπώσεις ἐντὸς δωματίου ξενοδοχείου.

Μόλις ὁμως εὐρέθην ἐν τῇ παρὰ τὴν Βουδαπέστην νήσῳ τῆς Μαργαρίτας καὶ ἔλαβον ἰδέαν τινὰ τοῦ παραδείσου, — χωρὶς νὰ ταξειδεύσω μέχρι τοῦ οὐρανοῦ διὰ πρᾶπαρσκειῆς μου ἐν τινι μοναστηρίῳ, — ἀνεμνήσθην τῆς παρακλήσεώς σας, μοὶ ἐγεννήθη δὲ ἡ ἐπιθυμία νὰ διατηρήσω διὰ σκιαγραφίας τὰς ἐπὶ τῇ ὅλῳς ἐκτάκτῳ καλλονῇ τοῦ μαγευτικοῦ ἐκείνου τοπείου ἐντυπώσεις μου. Ποῦ δὲ ἄλλοθι ἢ ὑπὸ τὴν ἡδύνουν καὶ ἤρεμον σκιὰν τῶν θελκτικῶν τοῦ νησυδρίου δένδρων, παρὰ τὸ νανούρισμα τῶν ὑδάτων τοῦ Δουνάβεως θὰ ἡδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο; Βεβαίως οὐχὶ εἰς τὸ δικηγορικόν μου γραφεῖον ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῶν Πανδεκτῶν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ἐντὸς τοῦ θυελλώδους βουλευτηρίου ἐν ἐποχῇ ἀγρυπνιῶν, αἵτινες πιθανῶς μὲ περιμένουσι. . . .

Εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ Βελιγραδίου καὶ Σόφιας διευθυνόμενος, ἀνεχώρησα διὰ τῆς «Ἰριδος» ἐκ Βιέννης τῇ 26 Ἰουνίου 1896. Αὐθημερὸν μετὰ ποταμοπολοῖαν δωδεκάωρον, ἥς τὰ θέλγητρα δυσκόλως περιγράφονται, ἀφίχθην εἰς Βουδαπέστην, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὴν ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι τοῦ Οὐγγρικοῦ Βασιλείου τελουμένην ἔκθεσιν. Ἐὰν ἡ ἐν Παρισίοις

ἔχθεσις ἐν ἔτει 1889 ἔδωκε τὴν διεθνῇ θαυμασίαν εἰκόνα τῆς ἀνθρωπίνης προόδου περὶ τὴν δύσιν τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος, ἀδιστάκτως δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ἐορτὴ τῶν Οὐγγρων ἀπεκρυστάλλωσε διὰ διαυγοῦς κρυστάλλου τὴν κατὰ τὸν νόμον τῆς ἐξελιξέως ἀνθρωπίνην πρόοδον καὶ κατέδειξε ζωηρῶς, τί δύναται νὰ πράξῃ λαὸς ἐν διαστήματι χιλίων ἐτῶν, αἰσθανόμενος ὡς οἱ Μαγυιᾶροι τῆς Ἀσίας ἐν ἑαυτῷ ζωτικότητα καὶ πεποίθησιν περὶ τοῦ μέλλοντός του. . . .

Εἰσηρχόμεθα εἰς τὴν πόλιν, ὅτε κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτῆς μοὶ ἐπεδείχθη ἡ νῆσος Μαργαρίτα, διαβρεχομένη ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως καὶ ὁμοιάζουσα κολοσσαῖον πλοῖον, ἡγκυροβολημένον ἀσφαλῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ, φορτωμένον δὲ ὑψικόρυφα δένδρα, εὐώδεις ἀνθῶνας καὶ πρασιὰς πολυποικίλους.

Ἔχει πολλὰ καὶ λίαν ὠραῖα τοπεῖα ὁ μεγαλοπρεπής, μακρότατος καὶ γηραιός, ἀλλ' αἰέποτε μαγευτικὸς Δούναβις. Τὸ ἀριστοτέχνημα ὅμως ἐκεῖνο, τοποθετηθὲν τοσοῦτον καλῶς ὑπὸ τῆς φύσεως, ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς Πρωτευούσης τοῦ φιλοπρόόδου Οὐγγρικοῦ βασιλείου, — μετὰ τῶν πρασίνων λόφων τῆς Βούδας, εἴτινες ὑπὸ ἀνακτόρων καὶ ἀγροκηπίων εἶνε κεντημένοι, καὶ τῆς ὄχτης τῆς Πέστης, κοσμουμένης διὰ μεγαλοπρεπῶν κτιρίων, ἐν οἷς διακρίνεται τὸ Κοινοβούλιον, ἀληθὲς ἀριστούργημα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, — λίαν ἐπιτυχῶς ἐκλήθη «Ὁ μαργαρίτης τοῦ Δουνάβεως».

Ἔσπευσα ἀμέσως τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου, — ὑπάρχει δὲ τακτικωτάτη ἀνὰ ἡμίσειαν ὥραν συγκοινωνία, — ὅπως θαυμάσω τὴν φυσικὴν καλλονὴν τῆς Μαργαρίτας, ἐνδεδυμένης δὲ καὶ τοσοῦτον κομψοπρεπῶς τῇ βοηθείᾳ ἐντελεστάτης μοδίστας, — τῆς καλαισθήτου τέχνης. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπισκέψεώς μου ὁμολογῶ, ὅτι ἐτρώθην ὑπὸ τῶν θελγήτρων τῆς, ἔκτοτε δὲ δὲν παρῆλθεν ἡμέρα χωρὶς νὰ ἐκτελέσω τὸ πρωϊνὸν μου προσκύνημα εἰς τὸν μαργαρίτην τῆς Μαργαρίτας.

Οὐδένα ἐγνώριζον ἐν Βουδαπέστη· ἀλλ' οὔτε ἠθέλησα νὰ γνωρίσω, εἰ καὶ εἶχον τὴν πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν. Ἀρκετὰς εὖρον γνωριμίας ἐν Βιέννῃ καὶ ἀσυγκρίτῳ πλείονες μὲ περιέμενον εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡσθάνομην τὴν ἐπιθυμίαν νὰ δοκιμάσω καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ἀπομονώσεως ἐντὸς με-

γαλοπόλεως. Δὲν εἶμαι μὲν φύσει μισάνθρωπος, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι, ἐὰν μελαγχολῇ τις ἡδέως, εὕρισκόμενος ἐν ξένῃ μεγαλοπόλει ὅλως ξένος, ἔχει ἀφ' ἐτέρου ὡς ἀντάλλαγμα τὴν εὐχαρίστησιν, ὅτι ζῇ ἐλεύθερος καὶ διευθύνει μὲ τὸν Baedeker ὑπὸ μάλης τὰ βήματά του καὶ τὰ διανοήματά του κατ' ἀρέσκειαν. Ἀλλὰ τὴν τοιαύτην ἡδονὴν πλειότερον δύναται τις νὰ αἰσθανθῇ ἐν τῇ Μαργαρίτᾳ, διότι ἐὰν μὲν θέλῃ νὰ θαυμάσῃ τοὺς ὡραίους ὀφθαλμοὺς τῶν ὡραιότερων τῆς Εὐρώπης γυναικῶν, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε διόλου δύσκολον, καθ' ὅσον τετράκις τῆς ἐβδομάδος αἱ στρατιωτικαὶ μουσικαὶ προσελκύουσιν ὑπὸ τὰ δροσερὰ ἐκ δένδρων κλῶσκια τὸ ἄϊ-λάϊφ τῆς Βούδας καὶ τῆς Πέστης ἐν ταῖς δυσὶ τῆς νήσου ἀποβάθραις, ἅς ἐνώνει τροχιόδρομος ἀπὸ τῆς μιᾶς ἕως εἰς τὴν ἄλλην τῆς νήσου ἄκραν· ἀλλ' ἐὰν ἀρέσκηται, μετὰ θειοῦχον λουτρὸν ἐνδυναμωτικώτατον, ὅπερ εὕρισκε ἐκεῖ ἐν πάσει τελειότητι, εἰς μονήρεις περιπάτους καὶ εἰς θαυμασμὸν τῆς ἀψύχου φύσεως, δύναται νὰ προτιμήσῃ τὰς πρωῒνας ἐπισκέψεις.

Ἡ Μαργαρίτα καίπερ τοσοῦτον κομψὴ καὶ χαρίεσσα, ἔχει ἔκτασιν 70 ἑκταρίων, ἀντιστοιχοῦντων εἰς 700,000 [] χμ. ἥτοι εἰς 700 στρέμματα. Ὅλη ἡ ἔκτασις αὕτη εἶνε εἰς συνεχῆς ἀπέραντος κῆπος, ἐν τῷ ὁποίῳ πρὸ παντὸς δὲν δύναται νὰ εἰσδύσῃ ὁ ἀπαίσιος τῶν Ἀθηναίων ἐχθρὸς, — ὁ καύσων, — καὶ ὁ πολὺ ἀποτροπαιότερος, — ὁ κονιορτός, — οὐ μόνον διότι ἡ Βουδαπέστη δὲν ἔχει τὸν Ἀθηναϊκὸν τοῦτον θησαυρόν, ἀλλὰ καὶ διότι τὰ ὕδατα τοῦ Δουνάβεως ἀσφαλῶς δύνανται νὰ ἐνταφιάσωσι οἰουδήποτε μεγέθους μόρια κονιορτοῦ, ἅτινα ἤθελον τολμήσει νὰ ἐπιχειρήσωσι τὸ μέχρι τῆς νήσου ταξείδιον. Οἱ ἡρωϊκότεροι ὅμως πρόμαχοι κατὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, αἵτινες δὲν δύνανται βεβαίως νὰ ὦσι διαπεραστικάι ὡς αἱ ἐκ τῆς φαλακρᾶς τοῦ Ὑμηττοῦ κεφαλῆς ἐκπεμπόμεναι, εἶναι τὰ ὑψικόρυφα δένδρα, ἅτινα, φυτευθέντα ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὀχθὴν τοῦ ποταμοῦ, ἴστανται ὡς πράσινα τείχη ἢ οὐσάροι φύλακες, προασπίζοντες τὴν ἀγνότητα τῆς Μαργαρίτας κατὰ πάσης κακοδοῦλου ἐπιθέσεως οἰουδήποτε κονιορτώδους νεφύδριου.

Ἡ νῆσος καλύπτεται ὑπὸ ποικίλων εὐρώστων δένδρων,

ιδίως δὲ ὑπὸ φιλυρῶν, πλατάνων, καστανεῶν, πευκῶν, λευκῶν, πετελεῶν καὶ δρυῶν· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἀνθῶνες καὶ θερμοκήπια κοσμοῦσι τὰ κενὰ διὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων θάμνων καὶ ἀνθέων, ἐν οἷς καὶ περὶ τὰς δεκάχις μυρίας ροδάς, ἐξ ὧν ἀναδίδεται πανταχόθεν μεθυστικὸν ἄρωμα. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡδυπαθοῦς ταύτης ἀτμοσφαίρας τὰ κελαδήματα τῶν ἀηδόνων καὶ ἄλλων πτηνῶν συμπληροῦσι τὴν φυσικὴν ταύτην μελωδίαν.

Ἐκτὸς δύο ἐξοχικῶν οἰκῶν, δύο ξενοδοχείων, ἐνὸς κλοσκίου διὰ τὴν συναυλίαν τῶν Ἀθιγγανίδων καὶ ἐνὸς ἐστιατορίου, ὑπάρχει ἐπὶ τῆς νήσου καὶ ὑδροθεραπευτικὸν κατάστημα, ἄριστα κατηρτισμένον καὶ διατηρούμενον, διότι ὁ εὐφυὴς μηχανικὸς κ. Γουλιέλμος Τσιγμόνδης, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν Βούδα ὑπαρχούσας πηγὰς θειούχων ὑδάτων, ἀνεζήτησεν ἐν τῇ νήσῳ δι' ἀρτεσιανοῦ φρέατος καὶ ἐν τέλει ἀνεῦρεν αὐτὰς κατὰ τὸ ἔτος 1868 εἰς βάθος 372 ποδῶν.

Ὁλος ὁ θησαυρὸς οὗτος τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὸν εὐτυχῇ ἀρχιδούκα Ἰωσήφ, παρ' οὗ μάτην ζητεῖ ὁ δῆμος τῆς Βουδαπέστης νὰ τὸν ἀγοράσῃ, ἀλλ' ὅστις τοσοῦτον εἶνε ἐρωτευμένος μετὰ τῆς Μαργαρίτας του, καὶ δικαίως, ὥστε ἐδαπάνησε καὶ συνεχῶς δαπανᾷ μυθῶδη ποσὰ πρὸς καλλωπισμὸν αὐτῆς χωρὶς νὰ ἔχῃ καὶ τὸν ἐγωισμὸν ὅπως κρατῇ τὸν ἐπίγειον ἐκείνον παράδεισον εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν του χρῆσιν, ἀφοῦ ἡ ἐν πάσῃ ὥρᾳ εἴσοδος εἶνε τοῖς πᾶσιν ἐλευθέρᾳ, ἀντιστρόφως πρὸς τὰ συμβαίνοντα εἰς ἐθνικοὺς κήπους, ὧν ἡ ἀπόλαυσις ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς θνητοὺς κατοίκους τῶν ξηροπόλεων. Ὁ ἀλτρουϊστὴς ιδιοκτῆτης δαπανᾷ εὐχαρίστως πρὸς τέρψιν τοῦ κοινοῦ, ἔχει δὲ ἀπλουστάτην διὰ τὴν οἰκογένειάν του κατοικίαν· ἡ μεγάλη αὐτοῦ εὐχαρίστησις εἶνε ἡ εἰς τοὺς Πεσταίους καὶ τὰς ὠραίᾳς Πεσταίας παροχὴ τοιαύτης ἐπὶ τῷ θεάματι τῆς ἐξοχῆς ἀγαλλιάσεως. Τελευταῖον γίνεται σκέψις νὰ συνδεθῇ ἡ νῆσος καὶ διὰ διακλαδύσεως μετὰ τῆς γειτνιαζούσης ὁμωνύμου γεφύρας, ἀλλ' ἐὰν ἡρωτάτο ἡ ἐμὴ γνώμη, — ἧς πιστεύω δὲν θὰ ληφθῇ ποτὲ ἀνάγκη, — τολμηρὸν θεωρῶ νὰ ταραχθῇ ἡ οὐρανία ἐκείνη γαλήνη τοῦ νησυδρίου μετὰ τοῦ καταπληκτικοῦ θορόβου τῆς κολοσσαίας ἐκείνης γεφύρας.

Ἡ Μαργαρίτα δὲν εἶνε μόνον θελκτικὴ ἔνεκα τῶν ἀνωτέρω ἀτελῶς ἐκτεθέντων φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων χαρισμάτων της. Ἐχει καὶ ἱστορικὰς ἀναμνήσεις, ὧν ἐρείπια σώζονται ἔτι, τὰ τῆς Παναγίας, σχετιζομένης πρὸς τὸν βίον παρθένου, ἥτις ἔδωκε τὸ ὄνομά της εἰς τὴν νῆσον καὶ ἥτις πρὶν ἢ γεννηθῇ εἶχεν ὑπὸ τοῦ πατρὸς της ὀρισθῇ ὡς «μνηστὴ τοῦ Οὐρανοῦ. »

Ἡ νῆσος κατὰ τὴν ρωμαϊκὴν ἐποχὴν εἶχεν ὀρισθῇ ὡς νεκρόπολις. Ἐπὶ τῶν πρώτων τῆς Οὐγγαρίης βασιλέων ἀνῆκεν εἰς τὴν δυναστείαν τοῦ Ἀρπάδου γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα (*l' ile aux lièvres*) Λαγόνησος. Βραδύτερον οἱ βασιλεῖς ὥρισαν αὐτὴν διὰ τὴν ἐαρινὴν των διαμονήν, πολλαὶ δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἰκοδομαὶ ἀνηγέρθησαν, ὡς μέγαρα, ναοὶ καὶ μοναί. Ἀλλ' ἐπεισὸδιον ἀξιοπερίεργον ἐπὶ Βέλα τοῦ Δ'. εἶχε μεταμορφώσει τὴν ὄψιν καὶ τὸν προορισμὸν αὐτῆς.

Οἱ βασιλεῖς τῶν μαγυιάρων δὲν εὗρον ροδόσπαρτον τὸ Οὐγγρικὸν ἔδαφος, ὅταν ἀπεφάσισαν νὰ ἐγκαταστῶσιν ὀριστικῶς εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, διότι εἰς πολλοὺς ἐξετέθησαν πολέμους μετὰ τῶν γειτόνων των ἢ ἄλλων ἐπιδρομέων καὶ τυχοδιωκτῶν. Μετὰ τὴν καταστρεπτικὴν μάχην, ἥτις ἔλαβε χώραν ἐν ἔτει 1241 παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σάγλου ἐναντίον τῶν Ταρτάρων, ὁ βασιλεὺς Βέλας ὁ Δ', ἀπηνῶς καταδιωχθεὶς, μετὰ κόπου διεσώθη εἰς τὴν νῆσον Βέλαν ἀπέναντι τῆς Φιούμει, ὅπου εἶχε μεταβῇ πρὸ αὐτοῦ καὶ ἡ οἰκογενεὶά του. Ἀλλ' ἡ καταδρομὴ τῆς τύχης καὶ ἐκεῖ δὲν ἀφῆκεν ἥσυχον τὸν ἀτυχῇ βασιλεὺς τῶν Οὐγγρων. Αἰφνιδία νόσος τῷ ἀφῆρπασε ταῦτοχρόνως τὰς δύο ἀγγελομόρφους καὶ νεαρὰς θυγατέρας του, — τὴν Αἰκατερίνην καὶ τὴν Μαργαρίταν. Ἡ σύζυγός του ἦτο τότε ἐπίτοκος. Ὁ δὲ Βέλας ἐν τῇ συκινῇ του καὶ ἐπὶ τοῦ φερέτρου τῶν ἀπολεσθέντων ἀγγέλων ὑπεσχέθη δι' ὅρκου, ὅτι ἐὰν τὸ ἀναμενόμενον τέκνον του ἦτο θῆλυ, ἤθελε προορισθῇ διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ βασίλισσα Μαρία μετ' ὀλίγον ἔφερεν εἰς τὴν ζωὴν θυγάτριον ὅπερ καὶ πρὸ τοῦ βαπτίσματός του ἐκλήθη Μαργαρίτα.

Μετὰ τὴν ἀπαμάκρυνσιν τῶν Ταρτάρων καὶ τὴν ἐπάνοδον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὁ Βέλας ἀνέμνησθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του. Ἀμέσως διέταξε

τὴν ἐν τῇ νήσῳ κατασκευὴν ναοῦ — τῆς Παναγίας, — καὶ ἐν Μοναστήριον. Ἀμφότερα τὰ κτίρια ἀπεπερατώθησαν ἐν ἔτει 1251, ἡ δὲ βασιλόπαις Μαργαρίτα ἄγουσα τὸ ἔννατον ἔτος τῆς ἡλικίας της, εἰσήχθη εἰς τὴν μονὴν τῆς νήσου. Ἡ πριγκίπισσα, ἐθισθεῖσα ἀπὸ τῆς παιδικῆς της ἡλικίας νὰ θεωρῇ ἑαυτὴν «μνηστὴν τοῦ Οὐρανοῦ», κατέστη ὁ τύπος καὶ ὁ ὑπογραμμὸς ἐναρέτου νεάνιδος. Οἱ βιογράφοι αὐτῆς τῇ πλέκουσιν ἐγκώμια ἀρετῆς, καρτερίας καὶ θεοσεβείας. Ὅτε δὲ ἐπιδημία ἐμάστιζε τὴν νῆσον, ἡ Μαργαρίτα ἀνέπτυξε δραστηριότητα ἀκαταπόνητον ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων της καὶ παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῶν ἀσθενῶν.

Ἐν ἔτει 1262 ὁ Ὀττοκάρ Β΄ βασιλεὺς τῆς Βοημίας, ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρα τῆς Μαργαρίτας, ἀλλ' ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸ τῆς γεννήσεώς της μνηστευθεῖσα ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν ταύτην ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἀκριβῶς τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἀπεράσισε, πιστὴ ἐμμένουσα εἰς ἱεράς ὑποχρεώσεις, νὰ γίνῃ μοναχὴ. Ἐπὶ ἑννέα ἔτη ἔμεινε τοιαύτη ἀπέθανε δὲ τὴν 15 Φεβρουαρίου 1271 καὶ ἐνεταφιάσθη κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν της, ἐκφρασθεῖσαν ἐν τελευταία θελήσει, εἰς ναῖδριον τῆς μονῆς. Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ παραδόσεις βρίθουσι θαυμάτων, ἅτινα ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν κηδεῖαν της· ὁ τάφος αὐτῆς ἔμεινεν ἀνοικτὸς ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας, καθ' ἃς τὰ πιστὰ πλήθη, προσελκυσθέντα ἐκ τῆς ἀγιότητος τῆς ἀποβιωσάσης βασιλόπαιδος, προσήρχοντο ἐξ ἀπωτάτων μερῶν, ὅπως τὸν ἐπισκεφθῶσι. Πάντα ταῦτα συνετέλεσαν, ὅπως τὸ μέρος, — ἐν τῷ ὁποίῳ ἐβίωσε καὶ ἀπέθανεν ἡ ἐνάρετος Μαργαρίτα, — λάβῃ τὸ ὄνομά της, δι' οὗ καὶ μόνον ἔκτοτε καλεῖται: A Margits ziget, οὐγγριστί, Margaretheninsel, γερμανιστί.

Ἡ Μαργαρίτα ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως ὡς ἁγία ἐν ἔτει 1641. Ἀλλὰ πρὸ τούτου τὰ ὁστ' αὐτῆς ὑπέστησαν καταδιωγμὸν ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες ἐν ἔτει 1626, εἰσβαλόντες εἰς τὴν νῆσον ἤρπασαν τὰ κειμήλια τῆς Μονῆς καὶ κατέστρεψαν τὰς οἰκοδομάς· εὐτυχῶς αἱ μοναχαὶ ἐπὶ τῇ εἰσόδῃ τῆς προσεγγίσεως τῶν ἀνθρωπομόρφων θηρίων, ἅτινα καὶ ἐπὶ 270 ἔτη οὐδόλως ἐξημερωθέντα διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου βασανίζουσιν ἤδη τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν Κρήτας, παρέ-

λαβον τὰ ὀστέα τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας καὶ μετέφερον αὐτὰ κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς Τυρνῶ βραδύτερον δὲ εἰς τὴν ἐν Πρεσβούργῃ μονήν.

Ἐὰν κρίνω ἐκ τοῦ τίτλου, ὀφείλω νὰ ὑποθέσω, ὅτι οὗτος παρέσυρε πλείονας ἀναγνώστριάς ἢ ἀναγνώστας, ὅπως περιέλθωσι μετ' ἐμοῦ νοερῶς τὴν μαγευτικὴν ταύτην νῆσον. Ἡ μνηστεία, ὁ οὐρανός, ὁ παράδεισος καὶ μάλιστα ὁ μαργαρίτης εἶνε θέματα, εἰσερχόμενα εὐκολώτερον εἰς τὴν ἀρμοδιότητα καὶ εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ὠραίου φύλου. Διὰ τοῦτο πρὸς ὑμᾶς, ὧ φίλταται ἀναγνώστριαι, ἰδιαιτέρως στρέφων τὸν λόγον, ἤδη ὅτε γινώσκετε περίπου τίς ἡ «Μνηστὴ τοῦ Οὐρανοῦ» καὶ ὅποσον εἶνε ἐπαγωγὸς ὁ «Μαργαρίτης τοῦ Δουνάβεως», σᾶς ἀπευθύνω εὐχὴν ἐγκάρδιον, ἵνα ταχέως δοθῇ ὑμῖν ἡ εὐκαιρία, ὅπως ἐπισκεφθῆτε τὸν ἐπίγειον τοῦτον παράδεισον, ἐξ οὗ καὶ τὰς γραμμὰς ταύτας χαράσσω. Τοῦτο ἄλλως τε, ὅσον δυσχερὲς καὶ ἂν ὑποτεθῇ, — ἐν ἐποχῇ μάλιστα καθ' ἣν τὸ χρυσοῦν εἰκοσόφραγκον ἔχει τὴν πρὸς τὰ ὕψη ὀρμητικὴν τάσιν, — εἶνε πάντοτε εὐκολώτερον τῆς ἐγκαταστάσεώς σας εἰς τὸν «οὐράνιον» παράδεισον, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ ἔχητε τοῦλάχιστον τὰ προσόντα τῆς ἀγιότητος τῆς θυγατρὸς Βέλα τοῦ Δ'. Ὅπερ διὰ πολλοὺς εὐνοήτους λόγους δὲν μοὶ φαίνεται εὐχερές, ὥς καὶ σεῖς πιστεύω θέλετε παραδεχθῆ.

*Ἐγγραφον ἐν τῇ νήσῳ τῆς Μαργαρίτας (πρὸς τὴν Βουδαπέστην) τῇ 29 Ἰουνίου 1896

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ